

Nr 193.

Ankom till riksdagens kansli den 26 maj 1930 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anvisande av anslag för avbetalning å statsskulden.

(4:e avd.)

Uti den till riksdagen den 3 januari 1930 avlätna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1930/1931 har Kungl. Maj:t, under åberopande av det vid propositionen fogade utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen att till avbetalning å statsskulden för budgetåret 1930/1931 anvisa de anslag, tillsammans uppgående till 26,200,000 kronor, vilka finnas upptagna i en vid statsrådsprotokollet fogad tabell, därav förslagsvis 23,800,000 kronor enligt 1 § i förordningen angående statsverkets fond av rusdrycksmedel.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet »utgifter för kapitalökning» bil. 4 sid. 13—15.

Vid anmälan inför Kungl. Maj:t av förevarande ärende har föredragande departementschefen anfört följande:

»Enligt 1 § i förordningen den 18 juli 1913 (nr 199) angående statsverkets fond av rusdrycksmedel, sådant nämnda författningsrum lyder enligt förordning den 28 maj 1926 (nr 135; jfr 1927 nr 228), skall under statsregleringsåret 1930/1931 för statsskuldens amortering användas den del av de i samma paragraf omförmälda inkomster av rusdrycksmedel, som efter viss avsättning till rusdrycksmedelsfonden må överstiga 77 miljoner kronor. Sagda inkomster hava för budgetåret 1930/1931 beräknats till ett sammanlagt behållet belopp av 101.5 miljoner kronor. Under punkten 1 har jag gjort hemställan om äskande av anslag för budgetåret 1930/1931 för avsättning till rusdrycksmedelsfonden från nämnda inkomster med 0.7 miljon kronor. För statsskuldens amortering med användning av inkomster av rusdrycksmedel står sålunda enligt budgetförslaget till förfogande ett sammanlagt belopp av $[101.5 - (0.7 + 77) =]$ 23.8 miljoner kronor.

Under budgetåren 1926/1927—1929/1930 har ifrågavarande andel av rusdrycksmedlen disponerats uteslutande för avsättning till fonden för statsskuldens amortering. Såsom jag vid redogörelse för finansplanen

anfört, förutsätter densamma emellertid, att det för amortering av statsskulden tillgängliga beloppet av rusdrycksmedel nu tages i anspråk jämväl för den normala amorteringen av statsskulden.

I sin skrivelse den 31 oktober 1929 hava fullmäktige i riksgäldskontoret, under rubriken avbetalning å statsskulden, beräknat utbetalningar under budgetåret 1930/1931 å 2,586,200 kronor för amortering av statens obligationslån samt 331,000 kronor för avbetalning å lån, som av staten övertagits, eller sammanlagt 2,917,200 kronor. Mot fullmäktiges ifrågavarande beräkningar har jag intet att erinra.

Sedan av de för avbetalning å statsskulden till förfogande stående medlen å 23,800,000 kronor sålunda tagits i anspråk 2,917,200 kronor, återstår ett belopp av 20,882,800 kronor, vilket torde böra anvisas såsom förslagsanslag för avsättning till fonden för statsskuldens amortering.

I 1929 års statsverksproposition (utgifter för kapitalökning, sid. 1—30) företogs till behandling den av 1927 och 1928 års riksdagar upptagna frågan om användning av viss del av statens intäkt från Loussavaara-Kiirunavaara Aktiebolag för åtgärder i kapitalbildande syfte. Det därvid framlagda förslaget innebar i korthet följande. Sedan för nedskrivning av det i statens järnvägar nedlagda lånekapitalet anlåtats redan verkställd amortering av statsskulden, vilken avbetalning av riksgäldsfullmäktige angivits till 100 miljoner kronor, borde för nämnda ändamål tagas i anspråk den verkliga merinkomst, som uppkomme vid den på grund av 1927 års malmavtal ökade malmbrytningen. I enlighet härmed upptogs i riksstatsförslaget bland anslagen för avbetalning å statsskulden för ändamålet ett förslagsanslag å 1,800,000 kronor av statens inkomst från Luossavaara-Kiirunavaara Aktiebolag.

I skrivelse den 5 juni 1929, nr 287, anmälde riksdagen sitt beslut i anledning av Kungl. Maj:ts förslag angående nedskrivning av statens järnvägars icke räntabla lånekapital medelst användning för ändamålet av malminkomster. Riksdagen förordade därvid, att en avskrivning av statens järnvägars lånekapital verkställdes vid utgången av år 1929 med ett belopp av 100 miljoner kronor samt förutsatte, att ytterligare en post av lånekapitalet eller 140 miljoner kronor successivt komme att avskrivas i anslutning till en i riksdagens skrivelse intagen plan för amortering av sistnämnda belopp under 30 år efter en räntefot av 4 1/2 procent. Till påbörjande av denna nedskrivning anvisade riksdagen för budgetåret 1929/1930 ett belopp av 2.3 miljoner kronor. Tillika uttalade riksdagen i fråga om det tekniska genomförandet av avskrivningen det önskemålet, att den blivande anordningen skulle tillgodose behovet av det investerade kapitalets redovisning i full utsträckning.

I anledning av detta riksdagsbeslut gjorde järnvägsstyrelsen i skrivelse den 6 juni 1929 framställning om vissa åtgärder beträffande reglering

av statens järnvägars lånekapital. Häröver yttrade sig, till följd av remisser, riksräkenskapsverket samt fullmäktige i riksgäldskontoret, var- efter järnvägsstyrelsen inkom med en den 29 juni 1929 dagtecknad skrivel- se i ärendet. Kungl. Maj:t anbefalldes sedermera den 5 juli 1929 järn- vägsstyrelsen att *dels* den 31 december 1929 i räkenskaperna för statens järnvägar uppdelade det investerade kapitalet på två huvudkonton: låne- kapital och annat kapital, *dels* samma dag från kontot för lånekapital till kontot för annat kapital omföra ett belopp av 100,000,000 kronor, *dels* i samband härmed uppdelade det under kontot lånekapital återstående beloppet på två särskilda underrubriker, den ena: lånekapital att finansieras med trafikinkomster, och den andra: lånekapital att finansieras med andra medel än trafikinkomster, samt under den senare rubriken uppföra ett belopp av 140,000,000 kronor, *dels ock* varje den 31 december från och med år 1929 från det under rubriken lånekapital att finansieras med andra medel än trafikinkomster uppförda beloppet till kontot för annat kapital överföra ett belopp, motsvarande det anslag, som för löpan- de budgetår kunde vara anvisat för nedskrivning av statens järnvägars icke räntabla lånekapital.

Den i riksdagens förenämnda skrivelse införda amorteringsplanen upp- tager för budgetåret 1930/1931 ett belopp å 2,398,083 kronor. I anled- ning härav och i anslutning till vad fullmäktige i riksgäldskontoret före- slagit i sin skrivelse den 31 oktober 1929 torde för budgetåret 1930/1931 un- der utgifter för kapitalökning och rubrik avbetalning å statsskulden böra för ifrågavarande ändamål äskas ett anslag å, i avrundat belopp, 2,400,000 kronor.

Det sammanlagda anslagsbeloppet under rubriken avbetalning å stats- skulden skulle, enligt vad jag i det föregående anført, komma att uppgå till (2,917,200 + 20,882,800 + 2,400,000 =) 26,200,000 kronor.»

Utskottets
trände.

Kungl. Maj:ts förslag om användande av ett belopp å 23.8 miljoner kronor av rusdrycksmedel till statsskuldens amortering är grundat därå, att nämnda inkomster i statsverkspropositionen uppförts med till- hoga 101.5 miljoner kronor, varav 77 miljoner kronor må enligt gällande bestämmelser användas för finansieringen av 1930/1931 års budget samt 0.7 miljon kronor i enlighet med sagda bestämmelser avsättas till rus- drycksmedelsfonden. Enligt verkställda beräkningar kunna emellertid nyssnämnda inkomster nu uppskattas till sammanlagt 102.5 miljoner kro- ner eller 1 miljon kronor mera än enligt statsverkspropositionen. I följd härav och då riksdagen bifallit Kungl. Maj:ts förslag att av rusdrycks- medlen avsätta 0.7 miljon kronor till rusdrycksmedelsfonden, står sålunda för statsskuldens amortering med användning av inkomster av rusdrycks- medel till förfogande ett sammanlagt belopp av 24.8 miljoner kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, att ifrågavarande andel av rusdrycksmedlen — som under budgetåren 1926/1927—1929/1930 dispone-

rats uteslutande för avsättning till fonden för statsskuldens amortering, medan särskilda medel därutöver anvisats för den amortering å vissa statslån, som under varje budgetår skolat äga rum — nu tages i anspråk jämväl för motsvarande, under nästa budgetår infallande statslånsamorteringar.

För amortering å statens obligationslån och för avbetalning å lån, som av staten övertagits, erfordras sammanlagt 2,917,200 kronor. Med tillämpning av ovan angivna beräkning av rusdrycksmedlen skulle alltså ett belopp av 21,882,800 kronor anvisas såsom förslagsanslag för avsättning till fonden för statsskuldens amortering.

Kungl. Maj:ts förslag om anvisande av ett anslag av 2.4 miljoner kronor för nedskrivning av statens järnvägars lånekapital har ej givit utskottet anledning till erinran.

Under återopande av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *avbetalning å statsskulden* för budgetåret 1930/1931 anvisa de anslag, tillsammans uppgående till 27,200,000 kronor, vilka finnas upptagna i bifogade tabell (Bilaga), därav förslagsvis 24,800,000 kronor enligt 1 § i förordningen angående statsverkets fond av rusdrycksmedel.

Stockholm den 26 maj 1930.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Närvarande: se under utskottets utlåtande nr 190.

Bilaga.

Tabell över anslagen till avbetalning å statsskulden.

		Att täckas av		Summa Kronor
		lånemedel Kronor	andra stats- inkomster Kronor	
A. Amortering å vissa lån.				
<i>Av staten upptagna obligationslån.</i>				
1	1886 års 3 $\frac{1}{2}$ % lån, förslagsanslag	844,897		
2	1890 » 3 $\frac{1}{2}$ % »	1,074,223		
3	1899 » 3 $\frac{1}{2}$ % »	667,080	2,586,200	
<i>Av staten övertagna lån.</i>				
4	Örebro—Svartå järnvägsaktiebolags obligationslån	30,000		
Järnvägsaktiebolaget Malmö—Kon- tinentens obligationslån:				
5	Av år 1898	57,000		
6	» » 1902	28,000	85,000	
Mora—Vänerns järnvägsaktiebolags obligationslån:				
7	Av $\frac{1}{7}$ 1896	83,000		
8	» $\frac{1}{9}$ 1896	21,000		
9	» år 1903	112,000	216,000	
			331,000	2,917,200
B. Fonden för statsskuldens amortering.				
1	Avsättning till fonden för statsskuldens amortering, förslagsanslag		21,882,800	21,882,800
C. Nedskrivning av statens järnvägars lånekapital.				
1	Avsättning för nedskrivning av statens järn- vägars lånekapital		2,400,00	2,400,000
	Summa			27,200,000